

Borstvorming bij de man (gynaecomastie)

Deze folder geeft je informatie over borstvorming bij de man (gynaecomastie) en de behandelingsmogelijkheden. Let op: je persoonlijke situatie kan verschillen van de beschreven situatie.

Borstvorming

Bij de geboorte hebben zowel meisjes als jongens kleine klierschijfjes achter de tepel. Doorgaans verdwijnen deze klierschijven bij jongens in de kindertijd. Bij meisjes zal in de puberteit onder invloed van hormonen borstvorming ontstaan. Ook bij jongens komt het regelmatig voor dat in de puberteit de borstklieren opzwellen. Meestal is dat aan beide zijden, maar het kan ook aan één zijde gebeuren. Deze in de puberteit ontstane vergroting is meestal van korte duur, maar kan ook een paar jaar langer blijven bestaan.

Borstvorming bij mannen kan dus 'normaal' (fysiologisch) voorkomen op babyleeftijd en in de puberteit. Vanaf middelbare leeftijd kan de borstklier bij de man weer gaan opzwellen. Ook dat kan als 'normaal' worden beschouwd. Maar op oudere leeftijd kunnen ook andere factoren een rol spelen bij het ontstaan van de borstvorming. Deze factoren kunnen zijn:

- een bijwerking van bepaalde medicijnen
- een reactie op stofwisselingsveranderingen bij een lever- of nierziekte
- een verandering in de productie van hormonen (te lage productie door de zaadbal of bij stress)
- het slikken van hormonen
- hormoonproducerende gezwellen aan de zaadballen of de luchtwegen
- borstkanker

Meestal wordt voor de borstvorming (gynaecomastie) geen specifieke oorzaak gevonden.

Diagnose en onderzoek

Bij gynaecomastie bij baby's en in de puberteit zal de arts meestal alleen een lichamelijk onderzoek doen. Soms wordt aanvullend onderzoek gedaan. Dat kan een bloedafname zijn om bepaalde stoffen in het bloed te onderzoeken.

Er kan een echografie worden gemaakt van de borstklier, van de zaadballen of van de lever. Soms wordt er een röntgenfoto gemaakt van de borstklier of de longen.

Bij het vermoeden van een kwaadaardige aandoening kan een celonderzoek worden ingezet. Er wordt dan met een naaldje in het weefsel geprikt om cellen te krijgen (punctie). Die worden dan onderzocht.

Behandelingsmogelijkheden

Bij gynaecomastie wordt meestal een aantal maanden gewacht met behandelen omdat de borstvorming vanzelf weer kan verdwijnen. Als de gynaecomastie het gevolg is van medicijngebruik, wordt bekeken of je kunt stoppen met het medicijn of een ander medicijn kunt gebruiken.

Wanneer de oorzaak niet duidelijk is, kan afhankelijk van de omstandigheden en de klachten worden besloten tot een operatie. Daarbij zal de arts het klierweefsel onder de tepel verwijderen. Dit weefsel wordt vervolgens in het laboratorium onderzocht.

Mogelijke complicaties operatieve behandeling

Geen enkele operatie is zonder risico's. Zo is ook bij deze operatie de normale kans op complicaties aanwezig, zoals nabloeding of wondinfectie. Daarnaast zijn er nog enkele specifieke complicaties mogelijk:

- omdat er onder de tepel weefsel wordt verwijderd, kan de tepel na de operatie intrekken;
- de doorbloeding van de tepel kan in het gedrang komen en er kan littekenvorming van de tepel optreden.

Operatie

Vorbereidingen thuis

- **Medicatie:** Gebruik je bloedverdunners? Meld dit aan je arts, deze kunnen tijdelijk worden gestopt. Stop medicatie alleen in overleg met je arts/ anesthesioloog.
- **Voeding:** Voor een goed wondherstel na de operatie helpt het als je vooraf een goede voedingstoestand en conditie heeft. Om dit te ondersteunen kun je extra eiwitten eten en eventueel vitamine C1000 slikken. Hiermee kun je 2 weken voor de operatie starten en tot 1 week na de operatie doorgaan.
- **Roken:** Stop minstens 6 weken voor én na de operatie met roken om wondgenezingsproblemen te voorkomen.
- **Nuchter zijn:** Volg de instructies over niet eten en drinken voorafgaand aan de operatie.

Vóór de operatie

De plastisch chirurg tekent voorafgaand aan de operatie af waar het litteken komt. Meestal loopt het litteken rond de tepel. Vóór en 3 maanden na de operatie worden medische foto's gemaakt voor in je dossier.

De operatie

De operatie voor een gynaecomastie vindt meestal plaats in dagbehandeling. Dat betekent dat je in de meeste gevallen na de operatie op dezelfde dag naar huis kunt. Voor de operatie word je meestal onder narcose gebracht, soms gebeurt de operatie onder plaatselijke verdoving. De operatie duurt ongeveer drie kwartier tot een uur. De wondjes worden gesloten

met oplosbare hechtingen en soms worden daar hechtpleisters overheen geplakt.

Na de operatie

Na de operatie voelt de borst soms pijnlijk en gespannen aan en er kunnen zichtbare blauwe plekken zijn. Dit wordt binnen een paar dagen minder. Je mag de voorgeschreven medicijnen tegen de pijn gebruiken.

De huid rondom de wond kan een beetje verkleurd zijn (blauwe plek). Naar mate de wond geneest, zal dit afnemen. De littekens kunnen in de eerste maanden verdikt, rood en gevoelig zijn en strak aanvoelen. Na een aantal maanden zullen de zwelling en gevoeligheid afnemen en wordt het litteken in de meeste gevallen minder opvallend.

Bij ontslag uit het ziekenhuis wordt alvast een controle-afspraak ingepland voor op de polikliniek Plastische chirurgie. Tijdens dit bezoek wordt de wond gecontroleerd en worden zo nodig de hechtknoopjes die uitsteken verwijderd. Als een verwijderde borstklier voor weefselonderzoek is opgestuurd, krijg je de uitslag daarvan meestal ook tijdens deze afspraak.

Adviezen na de operatie:

- Eventuele hechtpleisters laat je zitten tot aan de controle-afspraak op de polikliniek Plastische chirurgie.
- De eerste 24 uur dien je de wonden droog te houden. Daarna mag je douchen (zeep is toegestaan, goed naspoelen). De pleistertjes mogen nat worden.
- Je mag gedurende 6 weken niet baden, zwemmen, naar de zonnebank of een sauna bezoeken.
- Gedurende 2 weken mag je niet zwaarder tillen dan 5 kg,
- Gedurende 6 weken mag je niet sporten en geen zwaar huishoudelijk werk verrichten (stofzuigen, ramen zemen, strijken of een boodschappentas tillen). Lichte activiteit zoals wandelen is toegestaan.
- Na 4 weken kun je het litteken (indien goed hersteld) insmeren en masseren met een hydraterende crème of een olie.
- Gedurende 6 weken mag je niet op de buik slapen en gedurende 1 week mag je niet op de zij slapen.
- Het is belangrijk om je litteken, zolang het rood is, niet bloot te stellen aan ultraviolet licht (zon of zonnebank). Je kunt het litteken beschermen met een pleister of in een later stadium met een hoge zonnebrandfactor.

Mogelijke complicaties

Na elke operatie, hoe zorgvuldig uitgevoerd ook, kunnen complicaties optreden. Voor deze operatie zijn dat:

- Een **allergische reactie** op gebruikte verdovingsvloeistoffen of materialen.
- Een **verminderd gevoel** van de borst of tepel. Soms herstelt het gevoel zich geheel of gedeeltelijk.
- **Infecties** van de wond(en).
- **Wondproblemen**, zoals het open gaan van de wond(en) of vertraagde wondgenezing. Weefselversterf (van de tepel) komt zelden voor. Deze verschijnselen kunnen echter wel leiden tot een tegenvallend cosmetisch resultaat.
- **Bloeditstoringen** komen regelmatig voor na deze ingreep en zullen binnen een aantal weken afnemen.
- Bij een **nabloeding** merk je dat de borst in korte tijd erg zwelt (en soms blauw wordt). In geval van een nabloeding moeten wij je opnieuw opereren om de bloeding te stelpen.
- **Littekens** die dik, strak of pijnlijk kunnen worden.
- **Diep veneuze trombose of longembolie**: tijdens de operatie kan er een bloedpropje ontstaan in een van de aderen, die later kan losschieten.

Deze risico's en complicaties, evenals het belang van het stoppen met roken zijn tijdens het consult met de arts met je besproken. Hoewel de operatie met de grootste zorg zal worden uitgevoerd, is het voor ons niet mogelijk om garanties te geven, omdat het genezingsproces per individu verschilt.

Contactgegevens

Heb je na het lezen van deze folder nog vragen, dan kun je contact opnemen met de polikliniek Plastische chirurgie.

- op werkdagen van 8.00 – 12.00 uur en van 13.00 - 16.00 uur,
- telefoon Den Haag: (070) 210 7760
- telefoon Zoetermeer: (079) 346 2804

Wanneer neem je na de operatie contact op?

- Koorts (38.5° C of hoger) en/of niet lekker voelen
- Plotselinge enorme zwelling van de borst of wondgebied.
- Roodheid van de huid rondom de wond
- Veel nabloeden van de wond, opengaan van de wond of veel vocht lekkage

Als één van bovenstaande symptomen zich voordoet, kun je contact opnemen met de polikliniek van je eigen ziekenhuislocatie: locatie Den Haag of locatie Zoetermeer.

Krijg je de bovenstaande klachten in het weekend, 's avonds of 's nachts, neem dan contact op met:

- de Spoedeisende Hulp (SEH) Den Haag   tel: 070 –
210 20 60
- de Spoedeisende Hulp (SEH) Zoetermeer   tel: 079 –
346 25 39

Wat vindt u van deze patiënteninformatie?

Wij horen graag uw mening over deze folder. Wilt u na het lezen enkele vragen beantwoorden? U vindt de vragen via deze link: <https://folders.hagaziekenhuis.nl/2228>. Dank u wel.

Spreekt u geen of slecht Nederlands?

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Do you speak Dutch poorly or not at all?

This brochure contains information that is important for you. If you have difficulty understanding Dutch, please read this brochure with someone who can translate or explain the information to you.

Czy Państwa znajomość języka niderlandzkiego jest żadna lub słaba?

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

Hollandaca dilini hiç konuşamıyor musunuz veya kötü mü konuşuyorsunuz?

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilinde zorlanıyorsanız, bu broşürü, size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

إذا كنتم لا تتحدثون اللغة الهولندية أو تتحدثونها بشكل سيء إن المعلومات الموجودة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كانت لديكم صعوبة في اللغة الهولندية، فاحرصوا عندئذ على قراءة هذا المنشور مع شخص يترجم المعلومات أو يشرحها لكم.

140309122025